

Policja i system prawny

Kryzysowa linia zaufania dla ofiar gwałtu w Szkocji – 08088 01 03 02 (bezpłatne połączenie) Wsparcie dostępne również pod adresem: support@rapecrisisscotland.org.uk

Kryzysowa linia zaufania dla ofiar gwałtu w Szkocji oraz lokalne centra kryzysowe dla ofiar gwałtu wspierają pokrzywdzone osoby niezależnie od tego, czy dane zdarzenie zostało zgłoszone na policję. Kryzysowa linia zaufania oferuje wsparcie dla ofiar przemocy seksualnej, ich znajomych, krewnych i pracowników. Nie ma znaczenia, czy zdarzenie miało miejsce niedawno czy jakiś czas temu. Zgłoszenie przestępstwa na policję stanowi wyłącznie decyzję osoby pokrzywdzonej. Kryzysowa linia zaufania zapewni ci bezpłatne i poufne wsparcie oraz informacje, jeżeli zastanawiasz się nad zgłoszeniem sprawy na policję lub jeśli już tego dokonałaś/dokonałeś.

Zgłaszanie przestępstwa na policję

Jeżeli niedawno padłaś/padłeś ofiarą gwałtu lub napaści na tle seksualnym i chcesz złożyć zeznania na policji, koniecznie zrób to jak najszybciej. Ekspertyza z zakresu medycyny sądowej obejmująca dowody pochodzące ze źródeł wewnątrz ciała możliwa jest jedynie w ciągu pierwszych 72 godzin, natomiast z pozostałych źródeł takich, jak włosy czy plamy na ubraniach – w ciągu 10 dni. Bez względu na to, na jakiej podstawie przeprowadzona zostanie ekspertyza, najlepiej, aby dowody zostały zebrane w najkrótszym możliwym czasie, gdyż mogą ulec zniszczeniu lub zaginięciu..

Na policję można również zgłaszać przestępstwa, które miały miejsce w przeszłości oraz zdarzenia, które wykraczają poza wyżej wymienione ramy czasowe.

Jeśli zgłosisz się na policję, prawdopodobnie zostanie ci przydzielony przeszkolony i wykwalifikowany pracownik Urzędu ds. Ochrony Rodziny. Możesz poprosić o rozmowę z kobietą, jeśli będziesz dzięki temu czuć się bardziej komfortowo. Warto na wszelki wypadek zapisać sobie imię i nazwisko oraz numer policjanta, z którym rozmawiasz. Zostaniesz poproszona/poproszony o złożenie zeznań i opisanie okoliczności ataku. Jeśli nie pamiętasz wszystkiego, nie zapominaj, że to zupełnie normalne. Jeśli wyrazisz taką chęć, następnego dnia będziesz mogła/mógł dodać szczegółowe informacje do swojego zeznania.

Jeżeli zgłaszasz zdarzenie, które miało miejsce niedawno, zostaniesz poddana/poddany badaniom medycznym w celu zebrania dowodów. Dowody takie mogą łatwo ulec zniszczeniu, dlatego policja zaleca, aby ofiary – jeżeli to możliwe – nie myły się, nie spożywały posiłków ani napojów przed przeprowadzeniem badań medycznych.

Bardzo możliwe, że będziesz musiała/musiał wrócić na miejsce przestępstwa, aby umożliwić zebranie dalszych dowodów.

Kilka faktów, o których warto pamiętać przy zgłaszaniu zdarzenia na policji:

- sporządzenie protokołu może potrwać kilka godzin
- możesz poprosić zaufaną osobę lub pracownika kryzysowego centrum zaufania o obecność podczas składania zeznań
- wszystkie dowody mogą łatwo ulec zniszczeniu, stąd ważne, aby jak najszybciej zgłosić się na policję
- warto wziąć ubrania na zmianę, gdyż policja może zarekwirować te, które masz na sobie jako dowody. Jeżeli się przebrałaś/przebrałeś się po zdarzeniu, zabierz stare ubrania ze sobą w plastikowym worku, gdyż mogą one stanowić podstawę do uzyskania dalszych dowodów.

Po zgromadzeniu dowodów policja zawiadomi o tym prokuraturę, który z kolei podejmie decyzję, czy ilość dowodów jest wystarczająca, aby agresor został oskarżony w sądzie. Prawo szkockie wymaga 2 dowodów, które muszą się wzajemnie potwierdzać lub popierać. W takiej sytuacji dowody zostaną wykorzystane w celu poparcia twoich zeznań. Jeżeli znalezienie dowodów potwierdzających twoje słowa nie będzie możliwe, prokurator nie skieruje twojej sprawy do sądu, co nie oznacza, że nie dano wiary twoim słowom..

Oskarżony

Możliwe, że agresor zostanie zatrzymany w areszcie. Może zostać zwolniony za kaucją po pierwszym stawieniu się w sądzie lub maksymalnie tydzień później. W sprawie tej skontaktuje się z tobą Referat Doradztwa i Informacji dla Ofiar Przestępstw. Warunkiem wyjścia za kaucją jest zakaz zbliżania się do ciebie i zakaz kontaktów z tobą. W przeciwnym razie zawiadom policję, gdyż w ten sposób agresor łamie warunki zwolnienia za kaucją.

Wstępne śledztwo

Bez względu na to, czy agresor zostanie wezwany do sądu, aby odpowiedzieć na zarzuty, najprawdopodobniej dowody w takiej sprawie zostaną zbadane przez prokuratora. Procedura ta nazywana jest wstępnym śledztwem. Standardowo prokurator zwróci się do ciebie z prośbą o wzięcie udziału w spotkaniu mającym na celu omówienie sprawy, jak również złożenie wszelkich wniosków związanych ze środkami specjalnymi (np. ochroną czy wsparciem).

Prokurator może również zwrócić się do policji o uzyskanie twojego dodatkowego oświadczenia, jeśli będzie wymagał dalszych informacji. Dostęp do swojego oświadczenia złożonego na policji możesz uzyskać w biurze prokuratora. Warto to zrobić (pod warunkiem, że czujesz się na siłach), gdyż sprawa może dotrzeć do sądu nawet po upływie roku, a twoje oświadczenie będzie podstawą pytań,

które będą ci zadawane.

Prawnik oskarżonego najprawdopodobniej również będzie chciał z tobą porozmawiać przed rozprawą. Jest to standardowy element postępowania. Nie musisz się zgadzać na taką rozmowę, lecz prokurator będzie cię zachęcać do uczestnictwa.

Terminy

Przekazanie sprawy do sądu zajmuje maksymalnie 4 miesiące, pod warunkiem, że oskarżony znajduje się w areszcie. Jeśli został zwolniony za kaucją, okres ten może przedłużyć się do 12 miesięcy.

W ramach usług świadczonych przez prokuraturę, skontaktuje się z tobą Referat Doradztwa i Informacji dla Ofiar Przestępstw, który na bieżąco będzie informować cię o przebiegu sprawy.

Sprawa w sądzie

Sprawy sądowe dotyczące gwałtów zawsze odbywają się w Sądzie Najwyższym (High Court), natomiast pozostałe przestępstwa na tle seksualnym – w Sądzie Najwyższym lub w Sądzie Okręgowym (Sheriff Court). Jeżeli oskarżony przyzna się do winy, nie zostaniesz wezwana/wezwany do składania zeznań. Jeśli jednak sprawa zostanie przekazana do sądu, wtedy otrzymasz wezwanie wraz z terminem stawienia się. Pamiętaj, że sprawy tego typu zwykle nie kończą się na jednej rozprawie. Możesz zwrócić się do organizacji charytatywnej Witness Service („Wsparcie dla świadków”) w celu uzyskania wsparcia na czas pobytu w sądzie podczas składania zeznań.

Jeśli sprawa zostanie przekazana do sądu, będzie ona prowadzona z oskarżenia publicznego, nie zaś z twojego oskarżenia prywatnego. Dzieje się tak ze względu na powagę przestępstwa i jego wpływu na bezpieczeństwo publiczne. Oznacza to jednak, że będziesz świadkiem w tej sprawie i nie będziesz reprezentowana/reprezentowany przez prawnika. Oskarżyciel publiczny lub prokurator będzie występować w imieniu sądu przeciwko oskarżonemu.

Podczas składania zeznań na rozprawie zostaniesz poproszona/poproszony o podanie imienia, nazwiska, wieku, adresu zamieszkania i zawodu. Jeżeli nie chcesz podawać swojego adresu, możesz zwrócić się do sędziego o wyrażenie zgody na zapisanie adresu na kartce lub przekazania go przez policjanta, który przyjął twoje zeznania.

Następnie zadane zostaną ci szczegółowe pytania na temat zdarzenia. Pytania zadawać będzie wybrany obrońca z ramienia sądu i obrońca oskarżonego.

Masz prawo zwrócić się z prośbą, aby osoby postronne opuściły salę na czas składania przez ciebie zeznań. Na sali pozostaną wyłącznie pracownicy sądu i ława przysięgłych (ok. 27 osób).

Oskarżony nie może prowadzić własnej obrony – mimo iż będzie obecny w sądzie przez cały czas, nie będzie mógł zadawać żadnych pytań.

Wymiar kary

Istnieją trzy możliwe werdykty: winny, wina nieudowodniona, niewinny. Werdykt: wina nieudowodniona lub niewinny nie oznacza, że nie dano wiary twoim słowom. Jednakże ława przysięgłych mogła stwierdzić, że materiał dowodowy był niewystarczający, aby udowodnić winę. Liczba wyroków skazujących w sprawach dotyczących gwałtów i napaści na tle seksualnym jest w Szkocji niewielka, a decyzje są często podejmowane na podstawie kwestii prawnych i technicznych (np. niewystarczające potwierdzenie). Najlepiej wyjaśni ci to pracownik prokuratury.

Wymiar kary jest zawsze określany przez sędziego na podstawie wagi przestępstwa i ewentualnej wcześniejszej karalności oskarżonego. W praktyce sędziowie wydają wyroki skazujące na karę od 2 do 10 lat pozbawienia wolności, choć istnieje możliwość zastosowania kary dożywotniego więzienia w przypadku gwałtu, napaści na tle seksualnym, kazirodztwa i gwałtu małego dziecka.

Jeżeli twoja sprawa prowadzona jest przez Sąd Okręgowy, możliwe są 2 procedury: rozprawa w trybie uproszczonym, która odbywa się przed sędzią Sądu Okręgowego, co oznacza, iż maksymalny wyrok może wynieść 3 miesiące, do 6 miesięcy, jeżeli oskarżony wcześniej był winny aktów przemocy; lub rozprawa odbywająca się przed sędzią Sądu Okręgowego i ławą przysięgłych, co oznacza, iż maksymalny wyrok wyniesie 5 lat. Jeżeli sędzia Sądu Okręgowego uzna, iż należy zasądzić wyższy wymiar kary, sprawa może zostać przekazana do Sądu Najwyższego.

Rekompensata dla ofiar przestępstw z tytułu utraty zdrowia

Możesz uzyskać rekompensatę z tytułu utraty zdrowia wynikającej z przestępstwa, pod warunkiem, że zdarzenie zostanie zgłoszone na policję. Sprawa związana ze zdarzeniem się nie musi być w toku i nie ma również wymagania dotyczącego wyroku skazującego. Ograniczenie czasowe dotyczące złożenia wniosku o rekompensatę w przypadku gwałtu czy napaści na tle seksualnym wynosi 2 lata. Ograniczenie czasowe związane z wykorzystywaniem seksualnym dzieci wynosi .....

Formularze wniosków o rekompensaty i informacje dotyczące wypełniania wniosków można uzyskać w:

Urząd ds. Rekompensat dla Ofiar Przestępstw z Tytułu Utraty Zdrowia (Criminal Injuries Compensation Authority)

Police and Legal System (Polish)

Tay House
300 Bath St
Glasgow
G2 4LN
Tel.: 0141 331 2726

Lokalne centra kryzysowe dla ofiar gwałtu

Wsparcie dla ofiar gwałtu i molestowania w Aberdeen: 01224 620 772

Centrum kryzysowe dla ofiar gwałtu w Argyll & Bute kobiety – 0800 121 46 85,
mężczyźni – 0800 032 0399

Ośrodek dla ofiar gwałtu i molestowania w Szkocji Centralnej 01786 471 771

Dumfries & Galloway: 01387 253 113

Centrum pomocy dla zgwałconych i molestowanych kobiet w Dundee: 01382 201 291

Ośrodek informacji i poradnictwa dla ofiar gwałtu w East Ayrshire 01563 541 769

Centrum pomocy dla zgwałconych i molestowanych kobiet w Edynburgu: 0131 556
9437

Centrum pomocy dla zgwałconych i molestowanych kobiet w Fife: 01592 642 336

Centrum kryzysowe dla ofiar gwałtu w Glasgow: 0141 552 3200

Centrum kryzysowe dla ofiar gwałtu w Lanarkshire: 01698 527 003

Centrum pomocy dla ofiar gwałtu i molestowania w Perth & Kinross: 01738 630 965

Centrum kryzysowe dla ofiar gwałtu w Scottish Borders: 0800 054 2445

Centrum kryzysowe dla ofiar gwałtu na Wyspach Zachodnich: 01851 709 965